

Praktické provádění koordinace bezpečné práce na evropských a českých staveništích.

(zpracováno jako text pro časopis Stavebnictví, pro údajný velký rozsah nezveřejněno)
Dr. Ing. Vladimír Sklenář, CSc., předseda České společnosti stavebních koordinátorů

Úvod

Po více než třech letech od implementace směrnice č. 92/57/EHS do českého právního řádu zákonem č. 309/2006 Sb. a jeho prováděcími předpisy stojí za to ohlédnout se po alespoň náznaku systematického hodnocení dosažitelnosti stanovených cílů, efektivnosti prováděné praxe a fungování vzniklých struktur v koordinaci bezpečné práce na staveništi. Bohužel, o nějakém systematickém hodnocení nelze v českých podmínkách dosud hovořit. Jen Evropská komise zpracovala tzv. Sdělení Radě, Evropskému parlamentu, hospodářskému a sociálnímu výboru a členským státům o praktickém provádění směrnic v oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví při práci na staveništích, které nese datum 6.11.2008 a je samozřejmě k dispozici i v ČR. U nás totiž stále přetrvávají samostatné výklady, překrucování faktů, nepochopení filosofie evropského práva, nezáměr o další vzdělávání, smlouvy jsou uzavírány špatně, vypracovávají jsou špatné Plány BOZP na staveništích, bují snaha obcházet evidentní konflikt zájmů. Protože se jako nevládní nezisková organizace - Česká společnost stavebních koordinátorů - již přes 6 let snažíme - mnohdy za pomoci evropských kolegů - alespoň narovnávat, komentovat a chcete-li „poučovat“ účastníky výstavby o tom, kdo je to dobrý a nezávislý koordinátor dělající svoji práci efektivně a s potřebnými výsledky, stojí za to analyticky zareagovat alespoň na nejzávažnější slabé stránky, uvést příklady dobré praxe a pokusit se definovat základních úkoly vedoucích ke zlepšení situace. Vyhodnocení praktického provádění směrnice 92/57/EHS Evropskou komisí při tom může usnadnit práci alespoň konstatováním, že problémy v předmětné věci má v Evropě většina členských států, nicméně u nás je jich stále velký počet a mnohdy chybí praktický výklad a řešení v konkrétní stavební praxi. Ze zpráv jednotlivých členských zemí m.j. vyplývá, že formální dopad směrnice 92/57/EHS (zjednodušení, zpřehlednění, konsolidace a kodifikace) neumožnil všem členským státům sjednotit, konsolidovat a aktualizovat stávající vnitrostátní právní předpisy. Některé státy tvrdí, že směrnice neměla na právní či správní zásady žádný vliv. Věcný dopad na vnitrostátní legislativu byl však ve všech členských zemích významný. Dokonce i ty členské státy, které oznámily, že již zpracovanou vnitrostátní legislativu mají, zavedly určité změny tak, aby zohlednily základní koncepty směrnice. Směrnice významnou měrou přispěla k rozšíření všech vnitrostátních právních předpisů v oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, především v oblasti tvorby návrhu projektu a koordinace staveniště, u plánu bezpečnosti a ochrany zdraví a dokumentace týkající se bezpečnosti a ochrany zdraví. Nový přístup k prevenci, především prostřednictvím rozdělení povinností a odpovědnosti na staveništi různým stranám, byl shledán jako efektivní. Rozeberme však jednotlivé konkrétní problémy.

Zvyšování povědomí a doprovodná opatření

K šíření informací a zvyšování povědomí o povinnostech, které pro určité subjekty vyplývají ze zákona č. 309/2006 Sb. mohly přispět především vnitrostátní kampaně pro zvyšování povědomí, kdyby se ovšem v rámci ČR konaly. Obecné informace o Evropských týdnech zdraví a bezpečnosti i o Evropském roku bezpečnosti, hygieny a ochrany zdraví při práci zásadně nestačí. S účinností zákona č. 309/2006 Sb. to byla prakticky jediná Česká společnost stavebních koordinátorů, která ve svém Poradenském a informačním středisku zřídila fórum pro bezpečnost na staveništích s cílem podporovat výměnu zkušeností mezi subjekty činnými v tomto odvětví, především mezi základními účastníky výstavby – investory, projektanty a zhotoviteli staveb. Rovněž Státní úřad inspekce práce navrhl iniciativy pro prosazování zákona a zvyšování povědomí o něm. Důležitým opatřením je zaměřit se např. na klíčové hráče, především stavebníky. Neopominutelnou úlohu pak plní i profesní sdružení (svazy, komory, odborné společnosti) jako nevládní neziskové organizace, které formou seminářů, setkání, brožur i jiných písemných materiálů zvyšují povědomí a koneckonců i vymahatelnost práva. Skutečnost, že ČSSK řešila s podporou ESF a státního rozpočtu grantový projekt „Evropský systém bezpečnosti práce ve stavebnictví“ umožnila úroveň inovace, informatiky a publicity o evropské praxi v koordinaci bezpečné práce zevšeobecňovat, vyvarovat se dětských nemocí procesu zavádění a přiblížit dobrou praxi z těch zemí, kde se to daří. Přesto chybí výrazná podpora zejména státní správy celému procesu osvěty a prevence související se zákonem č. 309/2006 Sb.

Opatření v oblasti praktického provádění směrnice 92/57/EHS a zákona č. 309/2006 Sb.

Zhodnocení situace v projektové přípravě ani při realizaci staveb na staveništích není v členských zemích EU jednotné : v některých členských zemích provedení směrnice opravdu přispělo ke zlepšení zdravotních a bezpečnostních podmínek a k zabránění úrazům. V jiných státech je však stále potřeba hodně práce, aby byly splněny požadavky a aby se mohlo plně využít výhod účinné prevence.

Přes veškeré vynaložené úsilí hovoří výsledky statistik pracovních úrazů samy za sebe: stavebnictví zůstává vysoce rizikovým odvětvím, v němž dochází k dvakrát více úrazům, než je průměr ve všech ostatních oblastech činnosti, přičemž o 2,5krát více je úrazů smrtelných.

Směrnice i zákon ukládá hlavní roli v prevenci všem subjektům činným na staveništi. Jejich provádění je možné tudíž hodnotit z hlediska vlivu, jaký má každá skupina na předcházení pracovním rizikům a ochranu před nimi. Došlo se k těmto hlavním závěrům :

Stavebníci

Směrnice i zákon stavebníkům ukládá několik povinností týkajících se provádění preventivních opatření pro ochranu zdraví a bezpečnost. Stavebníci mají k těmto povinnostem určité výhrady. Lze je rozdělit do několika skupin: podle příslušného odvětví na veřejné či soukromé; podle velikosti staveniště na velké, střední či malé; podle četnosti stavebních nebo inženýrských prací: na pravidelné či příležitostné; podle typu právního postavení: na soukromé osoby, stavební či developerské společnosti, orgány veřejné správy pro otázky bydlení.

Úsilí, které různé skupiny stavebníků prevenci věnují, se významně liší, jelikož existují rozdíly v jejich znalostech právních předpisů, výši jejich zdrojů určených na prevenci i v jejich motivaci. Soukromé osoby vystupující jako stavebníci příležitostně na menších staveništích se svými povinnostmi ohledně prevence obecně seznámeni nejsou, naproti tomu větší stavebníci, kteří pravidelně pracují na rozsáhlejších staveništích, zpravidla vědí, co jejich povinnosti obnášejí, a aktivně se zapojují do prevence pracovních rizik. Jsou přesvědčeni, že prevence je základ a že v konečné fázi povede k úsporám, ačkoli se zároveň snaží náklady co nejvíce omezovat. Hlavním problémem je podle těchto stavebníků nárůst nákladů způsobený novými právními předpisy, především v důsledku koordinace. Soukromé osoby, které vykonávají tento typ práce pouze příležitostně, na rozdíl od výše zmíněných stavebníků váhají zapojit se do otázek prevence, kterou považují za finanční a administrativní překážku, a domnívají se, že nesou odpovědnost pouze do chvíle, kdy podepíší stavební smlouvu.

Špatné projektování, plánování a časová omezení byly několikrát zmíněny jako faktory, jež velkou měrou bránily předcházení úrazů a poškozování zdraví. Stavebníci, kteří trvají na příliš krátkých lhůtách pro provedení stavby, byli rovněž často jmenováni coby příčina těchto problémů. Stavebník často není s to vykonávat roli koordinátora, například protože k tomu nemá příslušné dovednosti či znalosti.

Situace v ČR ukazuje na potřebu informovat, školit a zvyšovat povědomí mezi různými skupinami stavebníků podle rozlohy staveniště (malá), právního postavení (soukromé osoby) a charakteru práce (příležitostná či pravidelná). Vedoucí úlohy v této oblasti se musí chopit vnitrostátní orgány a profesní sdružení (svazy, komory, odborné společnosti).

Některé členské státy již přijaly opatření s cílem zajistit, aby dobré standardy bezpečnosti a ochrany zdraví při práci řádně figurovaly i ve smlouvách o veřejných zakázkách. Tuto praxi by měly následovat i ostatní členské státy včetně ČR.

Projektová sféra - architekti, stavební inženýři a poradenské společnosti

Zatímco směrnice ani zákon se na architekty, stavební inženýry či poradenské společnosti explicitně nevztahuje, byla tato skupina předmětem evropského hodnocení, jelikož autor hraje ve fázi vypracování projektu stavby zásadní roli a je rovněž důležitým aktérem v předcházení pracovních rizik na staveništích. Architekti a inženýři, kteří stavbu navrhují, se jasně vyjádřili, že jsou s požadavky seznámeni, ale k novým opatřením mají určité výhrady. Někteří nesouhlasí s tím, aby stavebníci jmenovali koordinátora pro projektovou fázi, čili fázi tvorby návrhu projektu, jelikož toto podle jejich názoru omezuje svobodu tvorby. V některých členských státech však jako koordinátoři ve fázi tvorby návrhu projektu často vystupují architekti a inženýři. To mělo za následek obrovské zlepšení pracovních podmínek na staveništi tím, že se určily společné ochranné prvky. Většina autorů návrhů projektu podporuje filosofii, která stojí za koordinací, ale nejsou ochotni přijmout dodatečnou odpovědnost. Někteří uvádějí problémy vznikající při přesvědčování stavebníků k tomu, aby přijali potřebná preventivní opatření.

Koordinátoři

Role koordinátora podle směrnice 92/57/EHS i zákona č. 309/2006 Sb. je koordinovat provádění různých ustanovení týkajících se ochrany zdraví a bezpečnosti ze strany subjektů, které se účastní fáze vypracování projektu stavby a jejího provádění. Směrnice nevymezuje odbornou způsobilost, kterou musí mít koordinátor během fáze vypracování projektu stavby a provádění stavby. Mezi jednotlivými členskými státy existují obrovské rozdíly. Některé státy odbornou způsobilost či dovednosti koordinátorů velmi podrobně vymezily, přičemž někdy dokonce požadují, aby koordinátoři měli za sebou zvláštní školení či kombinaci takovéto přípravy se zkušeností. Ostatní jednoduše kladou požadavek na zapojení koordinátorů, aniž by formálně vyžadovaly určitou úroveň odborné způsobilosti. Na evropské úrovni bude nutné zavést minimální kritéria týkající se odborné způsobilosti koordinátorů a jejího prokazování. Ve věci je nutno zdůraznit, že v současné době se o to snaží mezinárodní asociace koordinátorů ISHCCO (International Safety and Health Konstruktion Co-Ordinators), jejímž je ČSSK členem a jejíž generální shromáždění a plenární zasedání se konalo 25.4.2009 v Praze s potřebnými výstupy pro projednání věci na úrovni Evropské komise.

Všechny zúčastněné subjekty stavebního sektoru dále udávají, že koordinátor bývá jmenován příliš pozdě v celém procesu. Bylo poukázáno na skutečný nedostatek koordinace ve fázi tvorby návrhu projektu s tím, že ve fázi vypracování projektu stavby se objevuje obecně nedostatek koordinace (a kontroly). Koordinace je tedy bohužel účinná ve většině případů pouze ve fázi provádění stavby.

Pokud byl ve vnitrostátní legislativě uveden požadavek, aby orgány zadávající zakázku systematicky začleňovaly preventivní opatření týkající se předmětu smlouvy do technických údajů při vyhlášení výběrových řízení, jakož i do ustanovení týkajících se

plnění smlouvy a do smluvně stanoveného řízení kvality, pak dochází k pozitivní změně postojů v této oblasti.

Nedostatek koordinace při tvorbě návrhu projektu ovlivňuje kvalitu práce koordinátora ve fázi provádění stavby. Určení koordinátoři přítomní na staveništi se často setkávají s problémy v oblasti ochrany zdraví a bezpečnosti, které jsou těžko řešitelné, jelikož nebyly v průběhu vypracovávání projektu stavby vzaty v úvahu. Tuto situaci zhoršují potíže s autoritou: v některých případech ostatní zúčastněné subjekty nechápou podstatu práce koordinátora, přičemž samostatně výdělečně činní pracovníci a subdodavatelé pracující na staveništi mají tendenci uznávat autoritu koordinátora ještě méně.

Na druhé straně vztahy mezi koordinátorem a zhotovitelem stavby jsou velmi dobré v případech, že je koordinátor nezávislý, což pracovníkům usnadňuje oznamovat mu jakékoli problémy s prevencí, jež by pravděpodobně nebyli tolik ochotni sdělit osobě, která za staveniště odpovídá. Tuto důvěru je jednodušší vytvořit tehdy, pokud koordinátor na staveniště dochází pravidelně.

Na velkých staveništích je situace celkově přijatelná a funguje zde účinná a účelná koordinace. Ovšem u malých a středních stavenišť je situace zcela jiná – zákon je uplatňován pouze málokdy. Na malých soukromých staveništích se koordinace většinou bez rozdílu přehlíží a omezuje se na tzv. administrativní dodržování předpisů. Koordinátor je často jmenován pozdě a u malých podniků se koordinace zpravidla považuje za volitelnou.

Je pravdou, že dnes již nemusíme mnohým vysvětlovat, kdo to vlastně koordinátor je – tedy proškolený bezpečnostní, stavební a koordinační odborník, jeho činnost již není tak moc zpochybňována, širší stavební společnost si již zvykla na dobré i špatné koordinátory. Přetrvává však zhoubný názor, že koordinátor nahrazuje u zhotovitele stavby bezpečnostního technika nebo bezpečnostního manažera, známe příklady, kdy jsou v důsledku ustanovení koordinátora odvoláváni technici BOZP. A to je víc než špatně. Zkrátka stále ještě docházejí někteří zhotovitelé staveb k přesvědčení, že na svém úseku stavby nemusejí vyhodnocovat a předávat rizika, že to za ně koordinátor udělá. Je třeba v souladu s evropským i našim právem říci jasně – koordinátor je od toho, aby bezpečnost práce koordinoval (proto se také nazývá koordinátor), ne od toho, aby již dlouho a mnohdy dobře zavedený management bezpečnosti práce zhotovitele stavby nahrazoval a dodal – pokud to udělá, není nezávislý a dostává se do konfliktu zájmů, který jakýkoliv inspekční orgán bezpečně odhalí. Bohužel pravdou zůstává, že za nezodpovědného zhotovitele stavby, jehož rizika snad vůbec nezajímají (zejména malé stavební firmy), musí koordinátor pro svou koordinační práci (zpracování Plánu BOZP) učinit alespoň odborný odhad.

Navíc zadavatelé staveb – investoři – se mnohdy snaží zprostit se zákonné odpovědnosti za bezpečnost práce na „své“ stavbě a v mnoha případech pro ně jakákoliv činnost v této oblasti končí podpisem smlouvy s vyšším dodavatelem, na kterého věc koordinace bezpečné práce prostě „přehodí“. To je rovněž v rozporu s dikcí zákonných předpisů, nehledě na to, že zadavatelé staveb si neuvědomují povinnost zabezpečit koordinátora již pro přípravnou (projektovou) etapu výstavby, zkrátka včas tak, aby mohl pozitivně ovlivnit již tuto fázi, ve které dochází k mnoha bezpečnostním a organizačním nepřesnostem z hlediska bezpečné práce, případně ani nejsou stanoveny potřebné sankce za neplnění povinností v této oblasti.

Analýza, kterou máme k dispozici od praktikujících koordinátorů celkem jednoznačně vypovídá o mnoha úspěšných a dobrých modelech spolupráce projektanta, investora, zhotovitele a koordinátora, stejně jako o některých nátlakových metodách na jeho práci, na přehlížení koordinačních závad a na snahu nedostatky vybraného zhotovitele „zamést

pod koberec“. Zadavatel totiž mnohdy spěchá kvůli termínu a přihmužuje oči a zhotovitel o tom dobře ví a koordinátora (případně jeho zápis do stavebního deníku) nechává bez povšimnutí. Bylo by systémovou chybou o věci nemluvit, protože metoda „čekání na průsvih“ a s tím následně související judikaturu může stát společnost zmařené lidské životy.

Profesní kvalifikace a odborná způsobilost koordinátora

Již bylo řečeno, že koordinátor je proškolený bezpečnostní, stavební a koordinační odborník. Prokazovat se při uzavírání smluvního ujednání musí „osvědčením odborné způsobilosti“ od akreditované organizace, kterou byl pro výkon činnosti přezkoušen. Je odpovědností investora, zeptat se před vstupem do jednání nebo výběrového řízení, ve kterém stavebním oboru se příslušný odborně způsobilý koordinátor pohyboval, protože jen např. autorizační zákon jich stanovuje deset a pro činnost koordinátora je třeba jistě najmout osobu se zkušenostmi v bezpečnosti práce, ale i obecně např. v pozemním, dopravním nebo dalších oborech stavitelství (o tom m.j. vypovídá osvědčení o autorizaci, pokud je koordinátor současně autorizovanou osobou). Byli jsme jako akreditovaná společnost podezírání, že při vzdělávacím programu i při zkouškách odborné způsobilosti koordinátorů dáváme přednost „stavařům“ a určitým způsobem podceňujeme specialisty pro plnění úkolů v prevenci rizik – bezpečnostní techniky a manažery zhotovitele stavby. Není to pravda, tito specialisté pokud působí nikoliv obecně, ale v konkrétním stavebním oboru jsou bezesporu vynikajícími znalci bezpečnosti a ochrany zdraví, pokud je to na konkrétním staveništi. Domníváme se jen, že obecná odborná způsobilost v prevenci rizik koordinátorovi nemůže pro výkon činnosti stačit, protože – v souladu se stanoviskem MPSV „v této odborné způsobilosti koordinátora nestačí jen znalosti a zkušenosti získané v obecném zaměření BOZP, ale je nezbytné, aby uchazeč o zkoušku prokázal odbornou praxi, ve které získal stavebně odborné znalosti a zkušenosti“. **Je třeba si dále uvědomit, že výkon činnosti koordinátora a bezpečnostní technika je rozdílný, že bezpečnostní managementy zhotovitelů staveb mají jiné, mnohdy přesněji stanovené úkoly dané zákoníkem práce i zákonem č. 309/2006 Sb. a že koordinátor je tady od toho, aby jako osoba nezávislá na zhotoviteli stavby bezpečnost práce na staveništi zejména v činnostech, které jsou současné nebo následné prostě svým Plánem BOZP zkoordinoval.** Proto je to koordinátor, proto má odbornou způsobilost koordinátora, která není totožná s odbornou způsobilostí v prevenci rizik a měla by být určitým způsobem „nadstavbová“ v tom, že kromě bezpečnosti práce na staveništi, stavebních znalostech a zkušenostech koordinátor má další znalosti a zkušenosti v koordinaci bezpečné práce a zpracování Plánu BOZP pro konkrétní staveniště. Ve věci dodáváme, protože naše společnost úzce spolupracuje s Českou komorou autorizovaných inženýrů a techniků na jejím systému Profesis, že pokud je koordinátor současně autorizovanou osobou, a těch je minimálně z u nás přezkoušených osob 50 %, pak tyto osoby byly již jednou přezkoušeny k výkonu vybraných činností ve výstavbě (projektová činnost a vedení realizace staveb) a byly přezkoušeny v příslušné stavební legislativě včetně bezpečnosti práce ve stavebnictví. Vždyť přece projektant je ze zákona povinen projektovat bezpečně a stavbyvedoucí je plně odpovědný za bezpečnost práce na jemu svěřeném úseku stavby.

Oznámení o zahájení prací

Podle směrnice 92/57/EHS i zákona 309/2006 Sb. musí být v určených případech stavebníkem zabezpečeno Oznámení o zahájení prací obsahující správné údaje o staveništi a musí tam být vyvěšeno. Toto Oznámení musí být předáno příslušným inspekčním orgánům, a to během lhůty stanovené vnitrostátními právními předpisy (u nás nejpozději 8 dní před předáním staveniště zhotoviteli). Často je to právě koordinátor, který je jmenován až tehdy, kdy je stavba již v pokročilé fázi, kdo pobízí stavebníka ke splnění uvedeného požadavku. Způsoby sepsání Oznámení a jeho zaslání příslušným orgánům se v jednotlivých členských státech liší. Koordinátor často tuto činnost vykonává i přesto, že ve směrnici se stanoví, že jde o úkol stavebníka. V ČR bývá koordinátor stavebníkem zplnomocněn k vypracování a včasnému předání Oznámení OIP.

Oznámení má poskytnout základní údaje o staveništi a klíčových subjektech, počtu pracovníků, společností a pracovníků samostatně výdělečně činných, kteří budou na staveništi pracovat, jeho vypracování není až tak složitým úkolem, nicméně v přípravné fázi výstavby, kdy ještě nejsou potřebné údaje o zhotovitelích stavby k dispozici, je vhodné učinit odborný odhad a skutečnost následně v Oznámení opravit a doplnit. Z hlediska prevence tento dokument stavebníka upozorňuje na jeho povinnosti a umožňuje příslušným orgánům zajistit, aby byly tyto povinnosti plněny před zahájením prací, a to již od fáze tvorby návrhu projektu. Pro snížení administrativní zátěže doporučujeme zvážit kombinaci Oznámení s jiným administrativním postupem, jako je například vydávání stavebního povolení.

Plán bezpečnosti a ochrany zdraví při práci na staveništi

Ustanovení směrnice 92/57/EHS i zákona č. 309/2006 Sb. stanoví, že stavebník je ve vymezených případech povinen zajistit vypracování Plánu bezpečnosti a ochrany zdraví. Koordinátor tento plán vypracuje a upřesní (zkoordinuje) pravidla platná na staveništi jako celku.

Z hodnocení evropského i českého vyplývá, že Plány BOZP se zásadně liší v kvalitě – jsou tu Plány vynikající, ale i sotva přijatelné. Plán BOZP by měl zahrnovat koordinaci bezpečných pracovních metod, které je třeba na staveništi používat, a musí být v případě nutnosti aktualizován. Velmi důležité pro koordinaci je, zda je podstatná část práce vykonávána subdodavateli.

Plán často vychází ze standardních dokumentů, především v případě malých stavenišť a malých podniků, a často tak má charakter administrativní formality a neobsahuje specifická opatření, která si dané staveniště vyžaduje. V jiných případech se jedná pouze o seznam osvědčených, obecných postupů v oblasti prevence bez ohledu na dané staveniště, zkrátka koordinátor v zájmu honoráře zpracovává „slohové cvičení“, kopíruje bez rozmyslu některý software BOZP, chybí sebemenší náznak koordinace současných a následných pracovních činností atd. Je využíváno i argumentace, že staveniště se neustále mění, a proto není důvod pro podrobný plán, který by velmi rychle zastaral.

Velký počet úrazů ve stavebnictví je však způsoben špatným plánováním a nedostatečnou předvídatelností. To dokazuje, že Plán bezpečnosti a ochrany zdraví není

pouze byrokratickým požadavkem, ale nezbytným nástrojem ke zlepšení pracovních podmínek, především tam, kde je vypracováván s ohledem na změny na staveništi. V navrhovaných opatřeních sdělení EK se uvádí, že pro ulehčení úkolů stavebníkům vznikne nezávazná příručka, která bude pokrývat různé aspekty Plánu BOZP. Nedostatkem i českých právních předpisů je, že obsah a rozsah Plánu BOZP není – jak jsme při tvorbě prováděcích předpisů navrhovali – alespoň v hlavních zásadách stanoven a praktikující koordinátoři musí jeho obsah i formu „vzobávat“ v mnoha paragrafových ustanovení zákona a nařízení vlády. V této věci alespoň obohacujeme náš vzdělávací program o možné příklady a formy Plánu BOZP tak, jak jsou většinou zpracovávány v zahraničí ať již textově, výkresově, softwarově, s možností vkládání fotografické dokumentace atd.

Závěry

Z hodnocení EK jasně vyplývá, že zlepšení v bezpečnosti a ochraně zdraví pracovníků na staveništích lze dosáhnout pouze tehdy, pokud budou zákonná opatření v praxi uplatňována účinněji. Členské státy se dohodly, že je potřeba zavést nezávazné nástroje na úrovni EU a členských států, aby se tak mohla směrnice 92/57/EHS v praxi uplatňovat snadněji. Konkrétně řečeno, většina členských států poukazuje především na problémy s pochopením a vypracováváním Plánů bezpečnosti a ochrany zdraví, a dále při zjišťování, kdo je za to odpovědný. Je rovněž nutné osvětlit, jakou roli hraje dokumentace týkající se bezpečnosti a ochrany zdraví. Je nedostatek jasných informací týkající se vymezení, rolí, úkolů a kvalifikací koordinátorů podle typu stavby.

Dále je nutné věnovat více úsilí, prostřednictvím školení a šíření informací, v oblasti zvyšování informovanosti stavebníků o jejich odpovědnosti. Zároveň je potřeba je přesvědčit, že koordinace nepředstavuje dodatečné náklady, ale je účinným prostředkem snižování nákladů během celého stavebního projektu. Školení o koordinaci bezpečné práce by měli absolvovat i architekti a stavební inženýři zapojení do tvorby návrhu projektu, nejlépe během studia. Měly by se vypracovat jednotné základní požadavky na odbornou přípravu a certifikaci koordinátorů (viz iniciativa ISHCCO).

Zásadním prvkem je, aby se směrnice prosazovala po celé EU stejným způsobem. Prosazování se musí zaměřit nejen na fázi provádění stavby, ale rovněž se musí věnovat více pozornosti tomu, aby stavebníci a autoři návrhu projektu plnili své povinnosti ve fázi tvorby návrhu projektu. Staveniště by měla být častěji kontrolována a přezkoumávat by se měly i Plány bezpečnosti a ochrany zdraví, jakož i dokumentace týkající se bezpečnosti a ochrany zdraví, jak z hlediska formy, tak obsahu. Pokud stavebníci své povinnosti nesplní, je nutné uložit jim účinné, přiměřené a odrazující sankce. V tomto kontextu hraje klíčovou roli Výbor vrchních inspektorů práce a národní orgány inspekce práce, které by se měly situací ve stavebnictví konkrétně zabývat a stanovit si ji jako prioritu pro svou práci v budoucnu.

Shrneme-li celou situaci, je nutné m.j. učinit následující kroky na úrovni členských států i Evropské Unie :

- vypracovat nezávazné dokumenty (příručky);
- začlenit, na úrovni členských států, specifické otázky bezpečnosti a ochrany zdraví do programů středních i vysokých odborných škol i terciárního vzdělávání odborníků;

- zavést pro koordinátory vnitrostátní požadavky na jejich odbornou způsobilost a certifikaci;
- systematicky začleňovat preventivní opatření BOZP týkající se předmětu smlouvy do technických údajů při vyhlášení výběrových řízení, jakož i do ustanovení týkajících se plnění smlouvy a do smluvně stanoveného řízení kvality;
- zlepšovat vzdělávání a odborná školení koordinátorů a účastníků výstavby a diskutovat s nimi prostřednictvím akreditovaných vzdělávacích programů;
- skloubit přípravu Oznámení s jinými relevantními vnitrostátními správními postupy (např. žádost o stavební povolení);
- častěji navštěvovat staveniště za účelem kontroly;
- zavést účinné, přiměřené a odrazující sankce.

Praha, 2010.